

Binnen de vaste commissie voor Digitale Zaken hebben enkele fracties de behoefte om enkele vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over de brief Deelname Nederland aan Europese pilot met digitaal reisdocument (Kamerstuk 25 764, nr. 141).

De voorzitter van de commissie,
Kamminga

De adjunct-griffier van de commissie,
Van Tilburg

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

Vragen en opmerkingen van het lid van de BBB-fractie

II Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris

I Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie bedanken de Staatssecretaris voor de brief van 29 november 2022 inzake de deelname van Nederland aan een Europese pilot met een digitaal reisdocument. Graag willen deze leden de Staatssecretaris een aantal vragen stellen.

De leden van de VVD-fractie merken op dat het door Nederland ingediende pilotvoorstel voor een digitaal reisdocument door de Europese Commissie is goedgekeurd. Welke andere landen van de Europese Unie voeren ook een dergelijke pilot uit? Worden al deze pilots op eenzelfde manier uitgevoerd? Of zijn er verschillen tussen de diverse pilots? Kan worden aangegeven wat de verschillen zijn? Graag krijgen deze leden een reactie van de Staatssecretaris.

In het kader van de pilot wordt gebruik gemaakt van gezichtsherkenning om zo de identiteit van de reiziger te verifiëren. Dit gebeurt met de nadrukkelijke toestemming van de reiziger. Het gebruikte gezichtsportret wordt na matching verwijderd. Hoe is het gebruik maken van gezichtsherkenning in dezen geregeld? Welke hard- en software technologie wordt gebruikt voor de controle? Maakt buiten de EU gemaakte hard- en softwaretechnologie onderdeel uit van deze pilot? Gaat het alleen om Europese luchtvaartmaatschappijen of worden deze data ook gedeeld met buitenlandse overheden buiten de EU? Waar is geregeld dat het gebruikte gezichtsportret na matching wordt verwijderd? In de tekst op pagina 3 staat het volgende: «Dan wordt onder andere de chip van het paspoort uitgelezen en gecontroleerd in de relevante databanken». Wat wordt hier met relevante databanken bedoeld? Welke databanken zijn dit? Graag krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie van de Staatssecretaris op de gestelde vragen.

Na afloop van de pilot worden de verkregen inzichten geëvalueerd. Wie voert deze evaluatie uit? Graag krijgen de leden van de VVD-fractie een reactie van de Staatssecretaris.

Tot slot vragen de leden van de VVD-fractie naar het verdere traject met betrekking tot het digitaal reisdocument. Hoe ziet het tijdschema eruit? Wanneer, zo is de verwachting, wordt er door de Europese Commissie een voorstel voor een verordening betreffende de digitalisering van reisdocumenten voorgelegd? Hoe ziet het traject eruit, nádat de Europese Commissie een voorstel heeft gepresenteerd? Graag krijgen deze leden een reactie van de Staatssecretaris.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het stuk en willen de Staatssecretaris nog enkele vragen voorleggen.

De leden van de D66-fractie vragen van welke andere innovaties en technische mogelijkheden de Europese Commissie gebruik van wil maken voor de digitalisering van grenscontroles. Is de Staatssecretaris daarvan op de hoogte?

De leden van de D66-fractie merken op dat er een korte tijd zit tussen de goedkeuring van het pilotvoorstel dat Nederland heeft ingediend in september 2022, het begin van de pilot in de eerste helft van 2023 en de indiening van de verordening in 2023. Hoe wordt gewaarborgd dat de ervaringen voldoende worden verwerkt in de verordening voordat het voorstel wordt ingediend? Is de Staatssecretaris bereid om het pilotvoorstel van Nederland integraal met de Kamer te delen? Wat gebeurt er na afloop van de pilot?

De leden van de D66-fractie achten het van belang dat het gebruik van digitale reisdocumenten voor iedereen toegankelijk is. Is de Staatssecretaris bekend met het vaker verkeerd herkennen van mensen van kleur door gezichtsherkenning? Hoe wordt er omgegaan met deze bias in de pilot? Hoe worden mensen die slechtziend of weinig digitaal vaardig zijn ondersteund in het gebruik van de app? Werkt de gezichtsherkenning ook met een bril op? Deze leden willen niet dat het reizen in de toekomst te afhankelijk is van gezichtsherkenningstechnologie die op dit moment niet goed werkt, hoe kijkt de Staatssecretaris hier tegenaan?

De leden van de D66-fractie ondersteunen het doel om te komen tot een efficiënter grensproces. In hoeverre draagt een digitaal reisdocument daaraan bij? Is er een inschatting gemaakt van de geschatte tijds winst voor een reiziger? Is er een inschatting gemaakt van de geschatte besparing van middelen? Met andere woorden, wat is precies het doel van deze pilot? Wanneer is de pilot geslaagd volgens de Staatssecretaris?

De leden van de D66-fractie ondersteunen het voornemen om de inzet van data en innovatieve technologieën niet ten koste te laten gaan van de gestelde Europese veiligheidseisen. Hoe worden dezen gewaarborgd tijdens de pilot? Worden er steekproeven gedaan ter controle? Zo ja, op basis van welke criteria worden steekproeven gedaan?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben de brief over het voornemen om een pilot te starten met betrekking tot verdere digitalisering van grenscontroles gelezen en hebben hierover nog vele vragen en zorgen.

De leden van de SP-fractie lezen dat er een pilot gestart gaat worden om grenscontroles «efficiënter en effectiever» te laten verlopen. Is het effectiever voor de veiligheid om gezichtsherkenning digitaal uit te voeren dan door een mens? Vindt de Staatssecretaris efficiëntie voldoende reden om zware middelen als gezichtsherkenning in te stellen en gevoelige data over reisdocumenten te verzamelen en delen via een app?

De leden van de SP-fractie vragen of de Staatssecretaris de opvatting van de Europese Commissie deelt dat een digitaal reisdocument veiliger is. Zo ja, kan uitgebreid toegelicht worden waar dit op gebaseerd is? Gaat het hier om veiligheid van het individu die de gegevens digitaal deelt of de veiligheid voor de samenleving als geheel omdat er sneller dreigingen zouden kunnen worden opgespoord? Indien dit veiliger zou zijn voor het individu dan een papieren reisdocument, kan dan uitgebreid worden toegelicht waarom dit onveiliger zou zijn dan een digitaal reisdocument?

De leden van de SP-fractie vragen of enkel aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) is voldaan omdat er toestemming wordt gevraagd van betrokkenen. In hoeverre vindt de Staatssecretaris deze wijziging noodzakelijk of proportioneel? Indien de pilot succesvol is, acht de Staatssecretaris het voorstelbaar dat deze manier van controle verplicht wordt gesteld? Hoe verhoudt zich dat tot dat mensen toestemming dienen te geven? Hoe worden mensen gewezen op de gevolgen en risico's van digitale gegevensverwerking van hun identificatiedocument? Hoe is het toezicht op de pilot geregeld? Hoeveel en welke bedrijven of aanbieders verwerken de gegevens die verkregen zijn door de pilot? Op hoeveel plekken wordt er extra informatie over het reisdocument opgeslagen ten opzichte van de huidige situatie, daarbij meenevende dat mensen ook gegevens verwerken met hun persoonlijke smartphone? Wat zijn de kosten van deze pilot?

Vragen en opmerkingen van het lid van de BBB-fractie

Het lid van de BBB-fractie heeft met interesse kennisgenomen van de brief van 29 november 2022 met hierin de aankondiging van de deelname van Nederland aan een Europese pilot met een digitaal reisdocument.

Het lid van de BBB-fractie ondersteunt het streven om grenscontroles te vergemakkelijken. Wat dit lid betreft wordt het mogelijk positief effect hiervan ingezet om meer grenscontroles uit te kunnen voeren binnen hetzelfde budget. Is de Staatssecretaris dit met dit lid eens? Zo nee waarom niet?

Het lid van de BBB-fractie ontvangt graag voorafgaande aan de start van de pilot een overzicht van de te registreren informatie die benodigd is voor een goede evaluatie en de huidige kengetallen die horen bij die informatie en die gebruikt kunnen worden om het resultaat van de pilot goed te kunnen beoordelen.

Verder wil het lid van de BBB-fractie de garantie dat alle deelnemers aan de pilot ook op de normale manier worden gecontroleerd, ook bij de zogenaamde pre-checks. Wil de Staatssecretaris die garantie afgeven? Zo nee, waarom niet?

Verder is het lid van de BBB-fractie benieuwd hoe de privacy van de deelnemers gegarandeerd gaat worden nu een reiziger voorafgaand aan diens reis de Digital Travel Credential (DTC) gaat delen met de betrokken partijen zoals de luchtvaartmaatschappij en de overheid. Wie zal deze informatie nog meer gaan ontvangen, dan alleen de desbetreffende luchtvaartmaatschappij en met welk doel? Wil de Staatssecretaris hierop antwoorden?

II Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris